

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 734/2026
04.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Драгане Миросављевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ..., коју заступа пуномоћник Марко Бекчић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Srbija“ ад Београд, коју заступа пуномоћник адвокат др Немања Алексић, адвокат из ..., ради утврђивања ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Крушевцу Гж 877/25 од 18.09.2025. године, у седници одржаној 04.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Крушевцу Гж 877/25 од 18.09.2025. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Крушевцу Гж 877/25 од 18.09.2025. године и пресуда Основног суда у Крушевцу П 282/25 од 28.05.2025. године, тако што се усваја тужбени захтев и утврђује да је одредба члана 4. став 4. тачка 1, 4.2 и 4.3 Уговора о депозитном кеш кредиту број .../.../... од 17.05.2006. године која одредба гласи: „4.1 клијент овим уговором неопозиво, безусловно преузима обавезу да банци плати једнократну накнаду за обраду кредита (у даљем тексту: једнократна накнада); 4.2 једнократна накнада је платива на дан повлачења средстава кредита; 4.3 износ једнократне накнаде једнак је износу од 2% од укупног износа кредита, минимум 20 евра, исти је платив у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан уплате“, апсолутно ништава одредба уговора и обавезује тужена да тужили на име стицања без основа исплати износ од 6.135,00 динара са законском затезном каматом од 17.05.2006. године па до коначне исплате у року од 8 дана од пријема отправка пресуде и одбија захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 115.900,00 динара, у року од 8 дана од дана достављања преписа ове пресуде.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Крушевцу П 282/25 од 28.05.2025. године ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле против тужене да се утврди да је одредба члана 4. став 4. тачка 1, 4.2 и 4.3 Уговора о депозитном кеш кредиту број .../.../... од 17.05.2006. године, која одредба гласи: „4.1 клијент овим уговором неопозиво, безусловно преузима обавезу да банци плати једнократну накнаду за обраду кредита (у даљем тексту: једнократна накнада); 4.2 једнократна накнада је платива на дан повлачења средстава кредита; 4.3 износ једнократне накнаде једнак је износу од 2% од укупног износа кредита, минимум 20 евра, исти је платив у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан уплате“, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле да се обавезе тужена да јој на име повраћаја датог, на име наплаћене накнаде за обраду кредитног захтева исплати 6.135,00 динара са законском затезном каматом од 17.05.2006. године до коначне исплате, у року од 8 дана од пријема отправка пресуде, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 36.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Пресудом Вишег суда у Крушевцу Гж 877/25 од 18.09.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Крушевцу П 282/25 од 28.05.2025. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије, у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији, ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су закључиле уговор о кредиту 17.05.2006. године којим је тужена одобрила тужиоцу кредит у износу од 2.500 евра у динарској противвредности и којим се тужилац сагласио да банци плати на име накнаде за обраду кредитног захтева износ од 2% од укупног износа кредита (побијана одредба члана 4.), те је тужена од тужиоца по том основу наплатила износ од 6.153,50 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев утврђујући да је побијана одредба уговора о кредиту није ништава. Предметна накнада је јасно и прецизно наведена у уговору о кредиту. У време

закључења уговора није постојала законска ни подзаконска обавеза банке да у предуговорној фази уручи основне податке о кредиту на посебном обрасцу или у писаној форми, ећ се то достављало само на захтев клијента.

Другостепени суд је оценио да је у складу са тада важећом Одлуком о јединственом начину обрачуна исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите обавеза банке да клијенту достави податке о кредиту постојала само на захтев клијента, а у конкретном случају тужилац није доказао да је такав захтев банци упутио. С обзиром на то нижестепени судови су оценили да је тужбени захтев тужиоца неоснован и у погледу захтева за враћање новчаног износа наплаћеног по ништавој одредби, са законском затезном каматом од дана стицања.

Врховни суд налази да нижестепени судови нису правилно применили материјално право.

Право банке да се, осим давањем и узимањем кредита (кредитни посао), бави и пружањем других финансијских услуга (што подразумева уговарање и наплату трошкова и накнада својих услуга) произлази из одредаба чл. 20. - 22. став 1. тачка 3. Закона о банкама и другим финансијским организацијама („Службени лист СРЈ”, број 32/1993.. и „Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 61/05) чије се одредбе примењују у конкретном случају. Народна банка Србије је, на основу овлашћења из члана 23а. Закона о банкама и другим финансијским организацијама, донела Одлуку о јединственом начину обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе на кредите и депозите („Службени гласник РС”, бр. 11/05 и 18/05, која се примењивала од 15.03.2005. до 30.09.2006. године; у даљем тексту: Одлука), важећу у време закључења предметног уговора.

Одлуком је био прописан јединствени начин обрачуна и исказивања ефективне каматне стопе коју банка примењује у поступку обављања кредитних и депозитних послова из члана 21. Закона о банкама и другим финансијским организацијама (члан 1. став 2). Одредбама члана 5. Одлуке било је прописано да понуда банке која се односи на кредите које одобрава садржи, између осталог: а) податке који се укључују у обрачун ефективне каматне стопе, и то: висину номиналне каматне стопе, износ накнада и провизија које банка обрачунава клијенту у поступку одобравања кредита, односно полагања депозита, као и износ накнада и провизија познатих на дан обрачуна, које банка обрачунава клијенту у току реализације уговора о кредиту (став 1), с тим што податке из ове тачке (понуду) банка доставља клијентима писмено - на њихов захтев (став 2).

Сходно основним начелима облигационог права из Закона о облигационим односима – ЗОО која се односе и на уговоре (члан 1), стране у облигационом односу су слободне, у границама принудних прописа, јавног поретка и добрих обичаја, да своје односе уреде по својој вољи (члан 10), равноправне су (члан 11), имају дужност да се у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа придржавају начела савесности и поштења (члан 12), да полазе од начела једнаке вредности узajамних давања (члан 15. став 1) и да изврше своју обавезу (члан 17), поступајући притом са пажњом која се у правном промету захтева у одговарајућој врсти облигационих односа (пажња доброг привредника, односно пажња доброг домаћина), с тим што се у извршавању обавезе из професионалне делатности поступа с повећаном пажњом, према правилима струке и обичајима (пажња доброг стручњака),

све уздржавајући се од поступака којим би се отежало извршење обавезе друге стране (члан 18). Странама у облигационом односу забрањено је вршење права противно циљу због кога је оно законом установљено или признато (члан 13) и проузроковање штете (члан 16).

Истим законом је прописано да је уговор закључен кад су се обе уговорне стране сагласиле о његовим битним састојцима (члан 26), у моменту кад понудилац прими изјаву понуђеног да прихвата понуду (члан 31. став 1), која садржи све битне састојке уговора (члан 32), с тим да се воља за закључење уговора може изјавити речима, уобичајеним знацима или другим понашањем из кога се са сигурношћу може закључити о њеном постојању, да изјава воље мора да буде учињена слободно и озбиљно (члан 28), а да предмет обавезе мора бити могућ, допуштен и одређен, односно одредив (члан 46. став 2), јер је у супротном ништав уговор, односно одредба без које уговор може опстати (чл. 47. и 105).

Строга правила поступања у фази преговора за закључење уговора о кредиту, која се односе на неопходност да се учини јасна, детаљна и потпуна писана понуда, и то на обрасцу чија је садржина прецизно прописана Одлуком и на основу ње донетим Упутством за примену те Одлуке (“Службени гласник РС”, бр. 11/05 и 18/05), прописана су у циљу поштовања цитираних прописа, почев од основних начела облигационог права, а нарочито начела равноправности странака приликом закључења уговора о кредиту, који је типски и кога сачињава економски јача уговорна страна (тужена у овом случају). У истом циљу су та правила све детаљније развијана, почев од Закона о заштити потрошача („Службени лист СРЈ“, број 37/02 од 03.7.2002. године), преко истоименог закона од 2005. године и касније доношеним прописима – Законом о заштити корисника финансијских услуга (36 од 27.05.2011) и одлукама Народне банке Србије (о јединственом начину обрачуна и објављивања ефективне каматне стопе на депозите и кредите од 2006. године, о начину и поступку спровођења општих услова пословања које банка примењује у односу с клијентима физичким лицима од 2009. и о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику од 2011. године). Наведеним прописима су поступања банака све детаљније и стриктније разрађивана, а потреба за поштовањем прописаних јасних правила утврђивана прописивањем строге форме (у виду образаца са детаљно прописаним подацима који морају да буду попуњени) за различита поступања банке, како у предуговорној фази, тако и приликом закључења уговора. С тим у вези ваља имати у виду и одредбу члана 100. ЗОО, којом је прописано да ће се нејасне одредбе, у случају кад је уговор закључен према унапред одштампаном садржају, или кад је уговор био на други начин припремљен и предложен од једне уговорне стране, како је учињено у конкретном случају, тумачити у корист друге стране, односно у конкретном случају у корист корисника кредита.

С обзиром на цитиране одредбе наведених прописа и правила о јединствености правног поретка из чл. 194. и 195. Устава, према којима сви подзаконски општи акти морају бити сагласни закону, јасно је да се права уговорне стране која произлазе из основних начела облигационог права и принудних прописа не могу сужавати или искључивати одредбом подзаконског акта на основу које се банка суштински ослобађа законске дужности да учини понуду за закључење уговора о кредиту, уколико то заинтересовано лице изричито не захтева или уколико не докаже да је то захтевало и да предмет обавезе учини не само одређеним или одредивим, већ и унапред познатим. Пошто заинтересовано лице тек из понуде сазнаје услове уговора и стиче могућност да

их упореди са условима осталих банака, формира слободну и озбиљну вољу и донесе одлуку о томе да ли му понуђени услови одговарају и да ли прихвата понуду да закључи уговор, неуручивањем понуде би се изиграла сврха због које су прописана цитирана правила.

Супротно схватању нижестепених судова, у конкретној ситуацији, а с обзиром на све изложено, на туженој је банци, као даваоцу кредита и по свему јачој уговорној страни, лежао терет доказивања чињенице да је показала највиши ниво пажње – пажњу доброг стручњака приликом закључења предметног уговора, тим пре што се одобравањем кредита бави као својом професионалном делатношћу. У том смислу, тужена је била дужна да основне податке о кредиту за закључење предметног уговора не само уручи тужиоцу у предуговорној фази и тиме га прописно и правовремено упозна са врстом и износом свих накнада и трошкова који падају на његов терет, већ и да обезбеди доказ да је тако поступила (што би могао бити потпис тужиоца на примерку понуде који остаје код тужене јер, иако потпис на понуди није био неопходан с обзиром на тада прописану садржину образаца понуде, он представља доказ да је понуда уручена кориснику кредита и да је банка поступила с дужном пажњом), али тужена то није учинила.

Пошто је описано поступање тужене супротно цитираним принудним прописима и добрим обичајима, оспорена уговорна одредба је ништава, у смислу члана 103. став 1. ЗОО, из чега произлази обавеза тужене да врати тужиоцу оно што је примила на основу такве уговорне одредабе, са законском затезном каматом од стицања до исплате, у смислу одредаба члана 104, у вези с чланом 214. Закона о облигационим односима и да накнади тужиоцу трошкове поступка.

Из изложених разлога, применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП, преиначене су нижестепене пресуде и донета одлука као у ставу другом изреке.

Како је тужилац успео у поступку по ревизији, то му на основу члана 165. став 2. у вези чланова 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина накнаде ових трошкова одмерена је према опредељеном захтеву за радње предузете од стране пуномоћника адвоката и то: за састав тужбе износ од 10.500,00 динара, за приступ на једно одржано рочиште износ од 13.500,00 динара и једно неодржано рочиште износ од 9.000,00 динара, за састав жалбе износ од 27.000,00 динара и ревизије износ од 24.000,00 динара, све према АТ важећој у време предузимања ових парничних радњи, за износ судске таксе на тужбу, првостепену одлуку, жалбу и другостепену одлуку у износу од по 1.900,00 динара, на ревизију у износу од 5.700,00 динара и на одлуку по ревизији у износу од 5.700,00 динара, према ТТ, што чини укупан износ од 115.900,00 динара, те је одлучено као у ставу трећем изреке. Остали трошкови нису признати јер тужиљи не припадају.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**